

Dħel ye yubuub riemthith dek

Lék tén kċċ tuany, mēc thook ku dumuuk

Ye wët njö peth riemthith?

Guäp kua aa wic riemthith. Riemthith ee riemaliir (haemoglobin) looi – ku riem kën yen ee riem dħie aliir jöt bë tēk yi guöp. Aya, riemthith ee acuek ku col a ril, ku tuuc yi guöp ku col nhom a njic tak. Na koor riemthith yi guöp, ka yin a lēu ba ya rëer yi cē guöp thiai ku ye kān yi jöör luç gut kā theer dhie ye lēu. Na cē riemaliir (haemoglobin) kur yi guöp apex rēk bī bär tuaany. Kēn a col tuen koor riemthith.

Ye wët njö bī ya dhiol gät yubuub riemthith wälä riemthith cē liöör?

Akiem du a bī gät yubuub riemthith wälä riemthith cē liöör tē them yi guöp ku yok riemthith ka koor yi guöp. Na koor riemthith yi guöp, ka ril yic ba riemthith juak yic yi guöp mieth rot. Yubuub riemthith ku riemthith cē liöör aa len yiic riemthith diüt wär riemthith ye yok mieth yic. Wal kā aa riemthith lac cool. Yubuuth riemthith aa path bē raan ke dek tē cī akim raan pät bē ke dek.

Thön yubuuth riemthith kek riemthith cē liöör?

Yei. Athem riemthith tōu yubuub yiic ku kē tōu riemthith cē liöör yic a tēk yic. Yubuub juääc loi thook ku kök ye wec aa lēu ba ke ġoċ ayaada yic (ke kēc akim gät yiin) ku apath ba njic lənadä ka ce keek ebēn kek len yiic riemthith diüt wén lēu yeen bī dööt. Wal kā aa path bē raan ke dek tē cī akim wët lueel alä ka dhil dek.

Ba yubuub riemthith dek kadä?

- > Ye wal dek tē cīt tē cī akim lueel, tē cīt tén akuēn yubuub ku thää dek keek
- > Ye yubuub liek ebēn, duk keek ye guur ku duk keek ye nyiy
- > Riemthith ee njec la yi guöp tē dek yin yeen ka yi nēk cok (thää tök ka mieth joot wälä thäät ka rou tén thöök yin mieth) ku dek piu wälä aciir. Bitamin C rëer mieth tiim yiic a bē guäp du kony bē riemthith jooc ku na liiu ka duk dieer – rin peth piu.
- > DUK yubuub riemthith wälä riemthith cē liöör ye dek ke cäi, bun, ca, cokolet, kola wälä möu rin ye kek riemthith bē la yi guöp tek yic
- > DUK wal kā ye dek kaam tök kek yubuub riemthith wälä riemthith cē liöör: wal yuccom (calcium), wal aret (antacids, cīt Mylanta and Gaviscon); Gaviscon); wal kök arem yom (osteoporosis), guäk (thyroid) wälä wal ye raan lath (Parkinson's); wal kök guöp tiit yic. Thiéc akiem du wälä raan lui ayaada yic rin ba njic ye thäät kadä ba ya looi ku jal kök bēn dek.

DUK KEEK COL A DÖÖT MİTH

- > Yubuub riemthith, cemien kuat wäl thok ebēn, aa path bék ya rëer ke cē riëet tööu yic bē ciēn tē ye mieth ke dööt.
- > Riemthith thin nyċċat a lēu bē meth yook, ku a lēu bē yeeet tē yen manħ thin wälä kuat manħ wén nyċċat koor apex.
- > Duk meth col a dek akuēn yubuub ye raandit dek.
- > Na cē kċċ käl nyin ku dek yubuub riemthith ka yi lōc kċċ lui aljen Pan Lék Aljen Wal Kċċ Yook yuöp nämba 131126.

Nyuuth Aloŋ Dëkdëk Yubuub Riɛmthith (ŋuɔt la tueŋ)

Yeŋö lëu bë wäac të dek yen wal? Nö ba looi ba kë wäac tek yic?

A ce raan ebën yen muön kek yubuub riɛmthith wälä riɛmthith cë liöör. Na leŋ kë wäac, ka tëkdä a bë dhuk piny të le guäp du wal njic. Kä wäac aa leŋ yiic:

- > Kuil ku yäc. Na ye dek pii juääc ku miëth kä la riimriim ka kuil a lëu bë jǟl. Na pëth keya, ka yi thiëc akim wälä raan ayaada bï lëk kä bï löör ba la roor.
- > Arem yic, aŋjöök (bï ya lööt) wälä cuëtcuët yic. Na ye yubuub riɛmthith dek ke miëth wälä mäköü ka lëu bë piath. Käkä aa lëu ba ke nyaai aya të ye yin yubuub riɛmthith dek ke lik (cämén yubuöb 1 arak rou wälä arak diäk wik yic) wälä të ye yin akuën cë gät yin tek (cämén riɛmthith cë liöör) ku jol ya juak yic amääth – dukakuën ba ye dek war yic ka yi këc jam kek akiëm du.
- > Duk diëer të looi yubuub riɛmthith yin ba ya la roor kë col nyin.

Koɔc aa muön kek yubuub riɛmthith wälä riɛmthith cë liöör apey. Na loi kënë rot tën yin, ka duk diëer rin riɛmthith a lëu bë tuɔɔm yi guöp. Luel wët bë yi gäm athör thiin Riɛmthith (IV) ye tuɔɔm guöp yic të yin raan cüt kën.

Kä ba lëk akim wälä raan ayaada

- Të leŋ yen wal kök dek keek ye mën, gut wal ye ɣɔɔc ke këc gät yin
- Na leŋ wal kök ɣɔc ke këc gät yin ka yi thiëc raan ayaada bï lëk lön pëth kek bë ke dek kek yubuub riɛmthith wälä riɛmthith cë liöör
- Të ye yin kuëer riem tij këdän të cïn la roor
- Të ye yi reem yic
- Të leŋ yen kä wäac ye yok ke dir yin

Ye kaam yindä bï yen dek yubuub riɛmthith?

Kaam ba looi a bë rot thöŋ kën koŋ riɛmthith thöl yi guöp ku të bï guäp du dög gam thiin. Koɔc juääc a döny den lac looi pëy juääc. Akiëm a bï col a ben them guöp bë tij lön yubuub riɛmthith ku ben döny duun dëd guir. Dhil tak ba kaam bï thëmthëm kën looi njic.

Tekdä ka bë laŋ kaam pëth yen ba dëkdëk yubuub riɛmthith col ben köjc (cämén, të le yi caath yic wälä të ci yi ret). Na käac dëkdëk yubuub riɛmthith, ka yi det kööl bïn ke ben dhuök dëk.

Aguir Diëen Riɛmthith: Rin yubuub riɛmthith cë gam:

WÄLÄ kuat yubuub ca thiɔɔk kam yubuub kä:

Ferro-tab, Ferro-f-tab, FGF, Fefol, Ferrogradumet, Ferrograd C, Maltofer

Wälä / ye dek arak dä:

Kööl göc: Kööl bï riem ben them:

Wë kök:

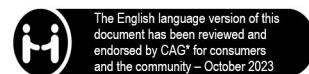
Na wiç lëk kök:

Jaam kek akiëm du, akuɔnyakim, gëm wälä raan wal lui
ayaada yic

Kä cë göt tën koɔc tuany aa tso:

www.sahealth.sa.gov.au/bloodorganissue

© Department for Health and Wellbeing, Government of South Australia.
All rights reserved. BloodSafe TP-L3-813 v1.2 October 2023

*SA Health Community Advisory Group

Government
of South Australia

SA Health